



## **LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA**

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: +370 5 273 5673, +370 706 80 501,

el. p. kam@kam.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 188602751.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-

Nr. 12-01-

### **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – Krašto apsaugos ministerija) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 346 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo įsigyjant Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų priešmininio karo laivo M55 regeneracijos, atstatymo, korpuso ir laivo įrangos atnaujinimo, energetinių sistemų, mechanizmų remonto ir modernizavimo, sonarų sistemos, autonominių povandeninių aparatų, kitos ginkluotės (pabūklo, minų medžiojimo robotų), jutiklių, ryšių įrangos integravimo į minėtą karo laivą ir su tuo susijusias projektavimo ir inžinerines paslaugas“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 5 dalies nuostatomis, užtikrinti Lietuvos Respublikos esminių (gyvybinių) nacionalinio saugumo interesų apsaugą priimant sprendimą, kad egzistuoja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 346 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos aplinkybės, todėl Gynybos resursų agentūrai prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – perkančioji organizacija) atliekant Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų priešmininio karo laivo M55 (toliau – karo laivas) regeneracijos, atstatymo, korpuso ir laivo įrangos atnaujinimo, energetinių sistemų, mechanizmų remonto ir modernizavimo, sonarų sistemos, autonominių povandeninių aparatų, kitos ginkluotės (pabūklo, minų medžiojimo robotų), jutiklių, ryšių įrangos integravimo į minėtą karo laivą ir su tuo susijusių projektavimo ir inžinerinių paslaugų pirkimą iš UAB „Vakarų laivų remontas“ kartu su subtiekiėja UAB „Western Baltic Engineering“ yra būtina netaikyti Įstatymo nuostatų. Šios bendrovės, veikiančios Lietuvoje, bus atsakingos ne tik už karo laivo fizinį atstatymą, bet ir už laivo korpuso, energetinių sistemų, mechanizmų remontą ir atnaujinimą, naujų sistemų (įrangos) integravimą, projektavimo ir inžinerinius darbus. Tam tikri karo laivo komponentai turės būti pagaminti nauji šiose bendrovėse.

Atskirų į karo laivą integruojamos karinės įrangos pirkimų pagal Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje numatytą išimtį perkančioji organizacija nevykdys. Taip pat perkančioji organizacija nevykdys kitos į karo laivą integruojamos įrangos, kuri būtų įsigyjama taikant viešųjų pirkimų procedūras reglamentuojančius teisės aktus, pirkimų.

Nutarimo projektu siekiama užtikrinti Lietuvos Respublikos esminius (gyvybinius) nacionalinio saugumo interesus – apsaugoti valstybės suverenumą, teritorijos vientisumą ir demokratinę konstitucinę santvarką, taiką ir saugią aplinką valstybės raidai, euroatlantinės bendrijos gyvybingumą ir vieningumą, todėl privalu stiprinti Lietuvos gynybinę galią.

Esminiai (gyvybiniai) Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai, kuriuos siekiama apsaugoti atliekant šį karo laivo atstatymo ir modernizavimo paslaugų, tiesiogiai susijusių

su karine įranga (t. y. karo laivo korpusu (ML9), sonarų sistema (ML5), autonominiais povandeniniais aparatais ir minų neutralizavimo įranga (ML4, ML9), ginkluote (ML2, laivo 30 mm pabūklų), hidroakustiniais ir kitais jūriniais jutikliais (ML11), ryšių sistemos (ML11), kovos valdymo sistemų komponentais ir programinės įrangos elementais (ML21)), nurodyta tiek 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintame Ginklų, amunicijos ir karinių medžiagų sąraše (toliau – Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintas sąrašas), tiek Bendrajame karinės įrangos sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-1216 „Dėl Bendrojo karinės įrangos sąrašo patvirtinimo“, (toliau – Bendrasis sąrašas) (toliau – karinė įranga), pirkimą, yra apibrėžti Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, (toliau – Nacionalinio saugumo strategija) 11 punkte, detalizuojami 31 punkte ir 32.3, 32.8 papunkčiuose.

Nacionalinio saugumo strategijos 11 punkte nurodoma, kad Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai yra valstybės suverenumas, teritorijos vientisumas (11.1 papunktis), taika ir saugi aplinka valstybės raidai (11.2 papunktis), euroatlantinės bendrijos gyvybingumas ir vieningumas (11.3 papunktis), o tai galima apsaugoti užtikrinant Lietuvos kariuomenės gynybinius pajėgumus ir patikimą aprūpinimą.

Nacionalinės saugumo strategijos 31 punkte nurodoma, kad pagrindinis Lietuvos Respublikos gynybos ramstis yra kariuomenė, todėl jos stiprinimas yra aukščiausias prioritetas, taip pat nurodoma, kad Lietuvos Respublikos geopolitinė situacija reikalauja, kad valstybės gynybai būtų pasirengusios ne tik nacionalinės ir NATO valstybių sąjungininkių pajėgos, bet ir privatus sektorius ir piliečiai.

Nacionalinio saugumo strategijos 32.3 papunktyje nustatytas vienas iš nacionalinių karinių pajėgumų stiprinimo uždavinių – stiprinti valstybės saugumo poreikius atitinkantį jūros erdvės stebėjimą, o 32.8 papunktyje nurodoma, kad reikia plėtoti logistikos pajėgumus, užtikrinti tiekimo grandinių saugumą bei atsparumą.

Įgyvendinant nurodytus Nacionalinio saugumo strategijoje nustatytus prioritetus, minėtų karo laivo atstatymo ir modernizavimo paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, pirkimu siekiamas tikslas – atkurti Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų, kurių paskirtis yra teritorinės jūros stebėjimas, kontrolė ir gynyba, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo stebėjimas bei kontrolė, pajėgumus po priešmininio karo laivo M52 „Sūduvis“ (toliau – M52 laivas) nurašymo 2021 metais, kartu sukuriant patikimus Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius nurodytos karinės įrangos remonto, atnaujinimo ir integravimo į karo laivą paslaugų pajėgumus, kuriuos galima būtų nuolat ir be trikdžių Lietuvos kariuomenei panaudoti net ir krizės, nepaprastosios padėties, karo atveju, o karinės įrangos karo laivuose remonto paslaugų vietos nebūtų nutolusios nuo jų naudojimo vietos Lietuvoje.

Vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi, sprendimą, ar egzistuoja SESV 346 (ex 296) straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos aplinkybės ir yra būtina netaikyti šio Įstatymo nuostatų bei kokias tiesiogiai su karine įranga susijusias paslaugas būtina įsigyti siekiant apsaugoti esminius valstybės saugumo interesus, priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įvertinusi Krašto apsaugos ministerijos pagrindimą.

Krašto apsaugos ministerijos vertinimu, toliau nurodytos išskirtinės aplinkybės pagrindžia SESV 346 (ex 296) straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos išimties taikymą nagrinėjamu atveju.

Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-794 „Dėl Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos nuostatų ir struktūros tvirtinimo“, 7 punkte nustatyta, kad Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos paskirtis – valstybės gynybai reikalingos ginkluotės ir kitų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimas ir valdymas.

Perkančioji organizacija, vykdydama Lietuvos kariuomenės aprūpinimo funkciją bei skatindama Lietuvos kariuomenės kariniams pajėgumams atkurti reikalingų paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, išvystymą Lietuvos teritorijoje, siekia įsigyti tiek karo laivo, tiek šio laivo įrangos atnaujinimo, karinės įrangos integravimo į karo laivą, energetinių sistemų, mechanizmų remonto ir modernizavimo, ir su tuo susijusias projektavimo ir inžinerines paslaugas vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalies išimtimi, nes pirkimą atliekant Įstatymo nustatyta tvarka nebūtų įmanoma sukurti ir skatinti paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, vystymo ir tobulinimo pajėgumų Lietuvos Respublikos teritorijoje bei sukurti sąlygų nuolat, nenutrūkstamai ir laiku aprūpinti Lietuvos kariuomenę karinės įrangos remonto karo laivuose paslaugomis, t. y. taikyti priemonių, siekiant užtikrinti esminius (gyvybinius) Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo interesus.

Karinės įrangos remonto karo laivuose pajėgumų kūrimas būtent Lietuvos Respublikos teritorijoje yra būtinas, nes tai leidžia užtikrinti trumpas ir patikimas paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga karo laivuose, teikimo grandines, kad net ir krizės, nepaprastosios padėties, karo atveju karinės įrangos remonto vietos nebūtų nutolusios nuo jų naudojimo vietos Lietuvoje.

Remiantis 2006 m. gruodžio 7 d. Europos Komisijos aiškinamuoju komunikatu dėl Sutarties 296 straipsnio taikymo viešiesiems pirkimams gynybos srityje Nr. KOM (2006)779 (toliau – aiškinamasis komunikatas), valstybės narės yra atsakingos už savo saugumo interesų nustatymą ir apsaugą, taigi, SESV 346 (ex 296) straipsnyje numatyta išimtinė teisė ir nuo Europos Sąjungos teisės leidžianti nukrypti nuostata gali būti taikoma, kai Europos Sąjungos teisės normų laikymasis gali pakenkti valstybės gyvybiniams saugumo interesams.

Aiškinamojo komunikato 3 punkto antrojoje pastraipoje nurodoma, kad Europos Bendrijų sutarties 296 straipsnio 1 dalies b punktas (dabartinis SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktas) taip pat gali būti taikomas viešajam paslaugų ir darbų, tiesiogiai susijusių su į Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintą sąrašą įtrauktomis prekėmis, pirkimui ir šiuolaikiniams įsigijimo metodams, orientuotiems į pajėgumus, jeigu laikomasi kitų Europos Bendrijų sutarties 296 straipsnio (dabartinio SESV 346 straipsnio) taikymo sąlygų.

Šiuo atveju perkančiosios organizacijos įsigyjamose paslaugose yra tiesiogiai susijusios tiek su Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintame sąraše, tiek su Bendrajame sąraše numatyta karine įranga, todėl patenka į SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sritį, taip pat karo laivo regeneracijos, atstatymo, korpuso ir laivo įrangos atnaujinimo, energetinių sistemų, mechanizmų remonto ir modernizavimo, sonarų sistemos, autonominių povandeninių aparatų, kitos ginkluotės (pabūklų, minų medžiojimo robotų), jutiklių, ryšių įrangos integravimo į minėtą karo laivą ir su tuo susijusių projektavimo ir inžinerinių paslaugų pirkimas atliekamas laikantis visų kitų SESV 346 straipsnio taikymo sąlygų, t. y. paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, pirkimu siekiama apsaugoti Lietuvos Respublikos esminius (gyvybinius) saugumo interesus, pirkimas yra ypač svarbus Lietuvos Respublikos kariniams pajėgumams, pirkimas nekenkia gaminių, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams, konkurencijos Europos Sąjungos vidaus rinkoje sąlygoms.

Taip pat Europos Komisija, kaip ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas byloje Europos Komisija prieš Austrijos Respubliką (Nr. C-187/16), yra pažymėjusi, kad ši SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta išimtis gali būti aiškinama tik siaurai, nuodugniai įvertinus, ar pirkimas atitinka visas SESV 346 straipsnio taikymo sąlygas. Valstybė narė, norėdama remtis SESV 346 straipsniu, turi pateikti įrodymus, kad minėtos išimties taikymas neperžengia minėto straipsnio taikymo ribų, ir įrodyti, kad išimties taikymas yra būtinas jos gyvybiniams interesams apsaugoti. Europos Komisijos teigimu, perkančiosios organizacijos turi įvertinti:

1. gyvybinį saugumo interesą, kurį siekiama apsaugoti;
2. ryšį tarp šio saugumo intereso ir konkretaus viešojo pirkimo sprendimo;

3. priežastis, kodėl šiuo konkrečiu atveju šiam gyvybiniam saugumo interesui apsaugoti būtina netaikyti viešojo pirkimo direktyvos.

Atsižvelgiant į Europos Komisijos aiškinamajame komunikate nurodytus kriterijus, aptariamas perkančiosios organizacijos nurodytų paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, įsigijimas visiškai atitinka SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkto sąlygas.

1. Gyvybinis saugumo interesas, kurį yra siekiama apsaugoti.

Šios išimties taikymu siekiama apsaugoti esminį valstybės gyvybinį saugumo interesą – užtikrinti Lietuvos Respublikos suverenumą, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką, garantuojant saugią jūrinę aplinką valstybės raidai bei laisvam jūriniam ir ekonominiam susisiekimui Baltijos jūroje, taip pat užtikrinti euroatlantinės bendrijos gyvybingumą ir vieningumą.

Europos Komisijos aiškinamojo komunikato 4 punkto ketvirtojoje pastraipoje nurodoma, kad į valstybių narių saugumo interesus reikėtų atsižvelgti ir Europos mastu, kadangi saugumo interesai gali skirtis dėl geografinių ar istorinių priežasčių.

Šiuo atveju Nutarimo projekto teikimo metu vykstanti Rusijos Federacijos plataus masto agresija prieš Ukrainą, hibridiniai veiksmai Baltijos jūros regione (tarp jų – 2022 m. dujotiekio „Nord Stream“ sabotžas, povandeninių ryšių linijų pažeidimai, žvalgybiniai bepiločių orlaivių skrydžiai), Baltarusijos ir Rusijos karinė integracija, kitų autoritarinių valstybių agresyvi laikysena nuosekliai blogina saugumo situaciją regione. Šios grėsmės ypač aktualios Lietuvos jūrinei erdvei: uosto prieigoms, energetikos infrastruktūrai (jūrinėms jungtims su Švedija, Lenkija), povandeniniams telekomunikacijų kabeliams ir pagrindiniams prekybos keliams.

Lietuvos valstybės esminis (gyvybinis) nacionalinis saugumo interesas – patikima Baltijos jūros minų grėsmės kontrolė ir laivybos sauga bei euroatlantinės bendrijos gyvybingumas ir Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų pajėgumų plėtra – įtvirtintas tiek Nacionalinio saugumo strategijos 11.3, 32.3 papunkčiuose, tiek Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. XIV-2505 „Dėl Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“, 13 punkte.

Be to, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO), kuri yra esminė kolektyvinės gynybos organizacija, karinių jūrų pajėgų nuolatinis buvimas Baltijos jūroje yra kartinė Lietuvos saugumo garantija.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvos kariuomenė eksploatuoja tik du parengtus „Hunt“ klasės minų medžiojimo (angl. *Mine Countermeasures Vessel*) karo laivus (po M52 karo laivo nurašymo 2021 metais), trečiojo M55 karo laivo modernizacija ir atstatymas bei pajėgumo atkūrimas (po M52 karo laivo nurašymo) padidins Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų indėlį į NATO Nuolatinę išminavimo laivų grupę (SNMCMG1) ir sustiprins nacionalinę pajėgų rotaciją. Tokiu būdu užtikrinamu tinkamu NATO kolektyvinių įsipareigojimų laikymusi būtų apsaugomi Lietuvos Respublikos gyvybiniai saugumo interesai.

Greitas ir visiškas M55 karo laivo atstatymo ir modernizavimo baigimas Lietuvoje leistų:

a. Atkurti visą trijų išminavimo karo laivų flotilę, reikalingą nuolatinei NATO budinčių pajėgų rotacijai ir Baltijos jūros komercinių koridorių apsaugai.

b. Sutrumpinti reagavimo laiką į minų ar diversinių sprogmenų grėsmes Klaipėdos uosto prieigose ir Lietuvos išskirtinėje ekonominėje zonoje, o tai tiesiogiai užtikrins Lietuvos valstybės ekonominį atsparumą ir gyvybinių jūrinių transporto koridorių funkcionavimą.

c. Stiprinti atgrasymo potencialą – modernus, visiškai integruotas išminavimo karo laivas veikia kaip signalas, kad bet kokia priešiška minavimo kampanija susidurs su greita ir efektyvia neutralizacijos priemone.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos esminiai (gyvybiniai) nacionalinio saugumo interesai yra neatsiejami nuo jūrinio mobilumo ir nepriklausomos prekybos bei energetikos grandinių

apsaugos, Įstatyme numatytų viešųjų pirkimų procedūrų taikymas šiuo metu sukeltų riziką Lietuvos Respublikos esminiams (gyvybiniais) nacionalinio saugumo interesams.

Be to, M55 karo laivo atstatymo ir modernizavimo paslaugų pirkimas iš konkrečių perkančiosios organizacijos nurodytų Lietuvos Respublikoje veikiančių ūkio subjektų atitinka Nacionalinio saugumo strategijos 32.8 papunktyje nurodytą prioritetą kurti trumpas, saugias ir atsparias su gynybos pajėgumais susijusias tiekimo grandines, kadangi tokiu būdu yra sukuriama patikimi Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys karinės įrangos remonto, atnaujinimo ir integravimo į karo laivus paslaugų pajėgumai, kuriuos galima būtų nuolat ir be trikdžių Lietuvos kariuomenei panaudoti net ir krizės, nepaprastosios padėties, karo atveju, o karinės įrangos karo laivuose remonto paslaugų vietas nebūtų nutolusios nuo jų naudojimo vietos Lietuvoje.

Šiuo atveju Klaipėdos dokų infrastruktūra sutrumpina logistiką, suteikia galimybę perkančiajai organizacijai užtikrinti nuolatinę ir patikimą paslaugų, tiesiogiai susijusių su karo įranga karo laive, teikimo techninę kontrolę. Techninę karo laivo atstatymo ir modernizacijos paslaugų teikimo eigą ir darbų kokybę kontroliuos perkančioji organizacija, bendradarbiaudama su Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų specialistais, kurie bus nuolat įtraukti į modernizacijos darbų priežiūrą Klaipėdoje. Tai užtikrins tiesioginę perkančiosios organizacijos vykdomą kontrolę vietoje ir leis greitai ir operatyviai spręsti iškilusius techninius klausimus.

Apibendrinant pažymėtina, kad tiek dėl grėsmių dinamikoje reikalaujamo skubaus pajėgumo atkūrimo, tiek dėl ypač svarbių Lietuvos valstybės karinių pajėgumų, susijusių su Lietuvos jūrinės gynybos galiomis ir NATO kolektyvine gynyba Baltijos jūroje, stiprinimo aplinkybių, atitinkančių SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sąlygas, yra būtina netaikyti Įstatymo atliekant minėtų paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, pirkimą.

2. Ryšys tarp šio saugumo intereso ir konkretaus viešojo pirkimo sprendimo.

2.1. NATO pajėgumų atgrasant Rusiją stiprinimo, didinant gynybos sektoriaus pajėgumus, uždaviniai reikalauja kurti paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga karo laivuose, pajėgumus Lietuvos teritorijoje. Minėtų paslaugų įsigijimas iš Lietuvos Respublikoje veikiančių ūkio subjektų skatins tolesnę paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga karo laivuose, vystymą, trumpos šių paslaugų teikimo grandinės leis užtikrinti, kad nurodytų paslaugų teikimas būtų patikimas, nenutrūkstamas ir efektyvus net ir karo ar nepaprastosios padėties atveju.

Greitas ir visiškas M55 karo laivo atstatymo ir modernizavimo baigimas Klaipėdoje yra neatsiejamas nuo Lietuvos valstybės siekio greitai atkurti karo laivyno pajėgumus.

Suteikiant paslaugas, tiesiogiai susijusias su karine įranga karo laive, Klaipėdoje esančiame doke, Lietuvos kariuomenės Karinės jūrų pajėgos gali nuolat ir tiesiogiai prižiūrėti ir kontroliuoti visus karo laivo modernizacijos etapus. Tokia lokali kontrolė sutrumpina darbų grafiką.

2.2. Perkančioji organizacija, rengdamasi nurodytų tiesiogiai su karine įranga susijusių paslaugų pirkimui, nustatė, kad Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai UAB „Vakarų laivų remontas“ ir UAB „Western Baltic Engineering“ galėtų suteikti Lietuvos kariuomenės tokio pobūdžio paslaugų teikimui keliamus techninius reikalavimus visiškai atitinkančias paslaugas, siekiant užtikrinti aukščiausius kokybės standartus kiekviename M55 karo laivo atstatymo ir modernizavimo etape.

Minėti Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai (UAB „Vakarų laivų remontas“ kartu su subtiekeja UAB „Western Baltic Engineering“) turi realius technologinius pajėgumus atnaujinti karo laivo stiklo pluošto „Hunt“ klasės korpusą, integruoti į karo laivą sonarų sistemas ir autonominius povandeninius aparatus bei kitą ginkluotę (pabūklą, minų medžiojimo robotus), jautrią įrangą.

Šios bendrovės nuolat vykdo didesnius nei 10 mln. eurų vertės laivų konversijos projektus, jų metinės pajamos viršija atitinkamai 50 mln. eurų ir 100 mln. eurų, o nuosavas kapitalas suteikia finansinį stabilumą, būtiną tokio masto M55 karo laivo atstatymo ir modernizavimo projekto baigimui. Kiti Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai negalėtų pasiūlyti analogiškų palyginamos

kokybės paslaugų, kadangi tokių technologinių galimybių neturi, apsiriboja baziniu laivų remontu, neturi reikiamos infrastruktūros (angaruose galima statyti tik atskiras sekcijas, nėra galimybės vienu metu dirbti su 60 metrų ilgio ir 750 tonų laivu, kadangi neturima nei sausų, nei plaukiojančių dokų).

Nurodytoms paslaugoms, tiesiogiai susijusioms su karine įranga karo laive, teikti reikalinga ne tik specifinė infrastruktūra, bet ir kompetencijos (t. y. reikalingas dokas, galintis priimti 60 m ilgio ir 750 tonų sveriančius karo laivus, reikalingi uždari angariai, leidžiantys vykdyti darbus bet kokiomis oro sąlygomis, įskaitant jautrių sistemų montavimą, reikalingos karo laivų projektavimo kompetencijos (UAB „Vakarų laivų remontas“ ir UAB „Western Baltic Engineering“ projektuoja ir stato karo laivus Singapūro laivynui, Vokietijos pakrančių apsaugos tarnybai), inžinerinės kompetencijos, įskaitant specifines stiklo pluošto korpuso regeneracijos technologijas).

Nagrinėjamu atveju nėra galimybės išskaidyti minėtų su karine įranga tiesiogiai susijusių įsigyjamų paslaugų ir bent dėl dalies paslaugų įsigijimo vykdyti konkursus Įstatymo nustatyta tvarka, kadangi visos minėtos paslaugos yra techniniu ir saugumo požiūriu tarpusavyje susijusios ir neišskirtinos. Minėtų paslaugų išskaidymas į atskiras dalis (su keliais nesusietais tarpusavyje ūkio subjektais) reikštų papildomas įrangos komponentų suderinamumo tarpusavyje rizikas (pavyzdžiui, radaro ir kitų jutiklių duomenų perdavimo į nacionalinę jūrinio paveikslo atpažinimo sistemą riziką; atvirų ir slaptų ryšio tinklų sąsajų su laivo taktinių užduočių valdymo sistema ir laivo tiltelio posistemėmis riziką; laivo pagrindinių inžinerinių mechanizmų duomenų perdavimo sąsajų su laivo tiltelio kontrolės sistemomis riziką), atsakomybės išskaidymą, integracijos klaidų (pavyzdžiui, radaro duomenų integravimo į laivo užduočių valdymo sistemą klaidų; sonaro duomenų ir kontaktų integravimo į povandeninių robotų valdymo sistemą klaidų; elektrooptinės sistemos duomenų integracijos į pabūklo valdymo sistemą klaidų) ir vėlavimų tikimybės augimą bei sudėtingesnę (ir mažiau efektyvią) techninę kontrolę. Be to, išskaidžius paslaugas, sutarties vykdymo metu, po paslaugų perdavimo ir priėmimo kiltų sutartinių garantinių įsipareigojimų vykdymo problemų, kai nebūtų aišku, pagal kurio iš kelių tarpusavyje nesusietų paslaugų teikėjų sutartinius garantinius įsipareigojimus turi būti šalinami integruotos sistemos trikdžiai.

Užsienio tiekėjų pasitelkimas šiuo atveju taip pat nepriimtinas, nes nebūtų sukurtos tiesiogiai su karine įranga karo laivuose susijusių paslaugų trumpos teikimo grandinės, kad krizės, nepaprastosios padėties, karo atveju tiesiogiai su karine įranga susijusių paslaugų teikimo vietos nebūtų nutolusios nuo minėtos karinės įrangos naudojimo vietos Lietuvoje. Be kita ko, tai reikštų prarastą Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų techninę nurodytų paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga karo laive, kontrolę (t. y. atliekant darbus užsienyje, perkančiosios organizacijos atstovai neturi galimybės ilgą laikotarpį kontroliuoti darbų vietoje, todėl kontrolė apsiriboja tik dokumentais ar pavieniais vizitais), papildomą logistinę naštą.

2.3. Akcentuotina, kad dėl Lietuvos valstybės poreikio turėti autonominę, atsparią, nenutrūkstamą, trumpą ir patikimą tiesiogiai su karine įranga susijusių paslaugų teikimo grandinę krizės, nepaprastosios padėties, karo atveju Lietuvos Respublikos esminiai (gyvybiniai) nacionalinio saugumo interesai negali būti taip pat veiksmingai apsaugoti mažiau laisvą prekybą vidaus rinkoje ribojančiomis priemonėmis.

Taigi, vienintelis būdas tinkamai užtikrinti ir apsaugoti valstybės gyvybinius nacionalinio saugumo interesus yra taikyti Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytą išimtį, perkant paslaugas, tiesiogiai susijusias su karine įranga karo laive, tiesiogiai iš Lietuvos Respublikos teritorijoje tokio pobūdžio paslaugas teikiančių ūkio subjektų, tokiu būdu skatinant tolesnį tokio pobūdžio paslaugų vystymą, atitinkamai trumpos minėtų paslaugų teikimo grandinės leis užtikrinti, kad nurodytų paslaugų teikimas Lietuvos teritorijoje būtų patikimas, efektyvus ir nenutrūkstamas net ir karo ar nepaprastosios padėties atveju.

Minų grėsmės neutralizavimas yra gyvybiškas Lietuvos ir NATO saugumo interesas, todėl M55 karo laivo modernizavimas yra kritinis trūkstamas pajėgumas, o atviras tarptautinis viešojo pirkimo konkursas galėtų užtrukti per ilgai, taip sukeldamas pavojų laiku atkurti valstybės gynybinius pajėgumus. Dėl šių priežasčių pasirinktas pirkimo modelis yra optimalus valstybės gyvybinių saugumo interesų apsaugai ir regioninei gynybos architektūrai.

3. Priežastys, kodėl šiuo konkrečiu atveju šiam gyvybiniam saugumo interesui apsaugoti būtina netaikyti viešojo pirkimo direktyvos.

M55 karo laivo atstatymo ir modernizacijos projektas yra tiesiogiai susijęs su Lietuvos gebėjimu saugoti Baltijos jūros laivybos koridorius ir vykdyti NATO priešminines užduotis, tokiu būdu apsaugant Lietuvos Respublikos gyvybinius saugumo interesus.

Perkančioji organizacija, norėdama apsaugoti nurodytus esminius nacionalinio saugumo interesus bei įvykdyti Nacionalinio saugumo strategijoje nurodytus uždavinius, negali pirkimo atlikti pagal Įstatymo nuostatas. Atlikus visų Įstatyme nurodytų pirkimo būdų analizę matyti, kad perkant bet kuriuo iš šiuo atveju galimų Įstatyme numatytų pirkimo būdų būtų privaloma skelbti konkursą, kuriame dalyvautų daugelis tiekėjų. Jokios supaprastintos procedūros, nurodytos Įstatymo 19 straipsnyje, arba išimtys, nurodytos Įstatymo 3 straipsnyje, negali būti pritaikytos, nes neatitinka Įstatyme išvardytų sąlygų. Jei perkančiajai organizacijai tektų vadovautis Įstatymo nuostatomis, nesant sąlygų pritaikyti nei vienos iš Įstatymo 3 straipsnio išimčių ar Įstatymo 19 straipsnyje nurodytų supaprastintų procedūrų (pavyzdžiui, neskelbiamų derybų), perkančioji organizacija būtų priversta skelbti konkursą. Vykdam konkursą Įstatymas nenumato galimybės atsirinkti konkrečius ūkio subjektus, todėl pagal šiame pagrindime nurodytus motyvus nustatčius ribojimą teikti pasiūlymą visiems tiekėjams būtų pažeidžiami Įstatymo 6 straipsnyje numatyti lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principai, o tokios pirkimo sąlygos neteisėtos. Vykdam pirkimą pagal Įstatymo nuostatas konkurso būdu, galimai būtų atrinktas tiekėjas, pateikęs ekonomiškai naudingesnę pasiūlymą, tačiau nebūtų apsaugoti šiame pagrindime nurodyti Lietuvos Respublikos esminiai (gyvybiniai) nacionalinio saugumo interesai ir uždaviniai. Taigi vienintelis būdas apsaugoti minėtus gyvybinius nacionalinio saugumo interesus yra Įstatymo 1 straipsnio 5 dalies išimties pritaikymas.

Papildomai pažymėtina, kad nurodytų paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga karo laive, pirkimas atitinka ir formaliuosius SESV 346 straipsnyje nurodytus kriterijus. Šiuo pirkimu siekiamos įsigyti paslaugos yra tiesiogiai susijusios su karine įranga, įtraukta tiek į Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintą sąrašą (t. y. patenka į minėto sąrašo 2a (angl. *artillery weapons*), 5a (angl. *firing computers, night guidance devices*), 5b (angl. *position indicators*), 5c (angl. *electronic, gyroscopic, optical and acoustic tracking components*), 5d (angl. *gun sights*), 9a (angl. *warships of all kinds*), 9b (angl. *equipment specifically designed for detecting and sweeping mines*), 11 (angl. *military electronic equipment*) punktuose numatytas įrangos kategorijas), tiek į Bendrąjį karinės įrangos sąrašą (t. y. patenka į minėto sąrašo ML dalis: sonarų sistemos (ML5), autonominiai povandeniniai aparatai ir minų neutralizavimo įranga (ML4, ML9), ginkluotė (ML2), hidroakustiniai ir kiti jūriniai jutikliai (ML11), ryšių sistemos (ML11), kovos valdymo sistemų komponentai ir programinės įrangos elementai (ML21)).

Taip pat pažymėtina, kad įsigytos paslaugos, tiesiogiai susijusios su karine įranga karo laive, bus panaudojamos Lietuvos kariuomenės išimtinai karinėms reikmėms, todėl pirkimas neturės įtakos ne karinės paskirties prekių Europos Sąjungos bendrajai rinkai.

Be to, su bendrovėmis UAB „Vakarų laivų remontas“ ir UAB „Western Baltic Engineering“ sudaromoje paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartyje (toliau – Sutartis) bus nustatyti šių ūkio subjektų įsipareigojimai, kad iš šios Sutarties gautos pajamos nebus naudojamos ne karinės paskirties prekių (gaminių, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams) gamybai, prekybai, kitokiai kitai ūkinei

veiklai, susijusiai su ne karinės paskirties prekėmis (gaminiais, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams).

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, įvertinant pirkimo objekto (paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga karo laive) specifiką, viešųjų pirkimų gynybos srityje reglamentavimą nacionaliniu ir Europos Sąjungos teisės lygiu, reiškiamas įsitikinimas, kad tik pagal Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą išimtį įsigyjant nurodytas paslaugas, netaikant Įstatymo reikalavimų, bus sparčiai užtikrintas valstybės gyvybiniais saugumo interesams apsaugoti būtino priešmininio pajėgumo atkūrimas, taip pat mažinama išorės veiksnių įtaka karo ar kitų krizių atvejais, kadangi Lietuvos teritorijoje būtų savarankiška ir autonominė karo laivų regeneracijos paslaugų teikimo vieta, kuri nebūtų nutolusi nuo karinės įrangos, su kuria tiesiogiai susijusios įsigijamos paslaugos, panaudojimo vietos Lietuvoje, tokiu būdu būtų trumpos ir patikimos įrangos remonto (regeneracijos) paslaugų teikimo grandinės Lietuvos Respublikos teritorijoje krizės, nepaprastosios padėties, karo atveju ir apsaugant esminius Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo interesus – valstybės suverenumą, teritorijos vientisumą ir demokratinę konstitucinę santvarką, taiką ir saugią aplinką valstybės raidai bei Lietuvos gynybinės galios užtikrinimą.

Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės. Priėmus Nutarimo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nebus atliekamas.

Nutarimo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, tačiau numatomas reguliavimas taikant SESV 346 straipsnyje įtvirtintą išimtį.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Nutarimo projektas yra suderintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba.

Nutarimo projektą parengė Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. +370 5 273 5545, el. p. judita.nagiene@kam.lt) Teisės taikymo ir atstovavimo skyriaus (vedėjas Sergejus Montvila, tel. +370 5 273 5676, el. p. sergejus.montvila@kam.lt) patarėja Ramunė Švedaitė, tel. +370 5 273 5586, el. p. ramune.svedaite@kam.lt, ir Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos (direktorius Dovydas Palaima, tel. +370 5 278 5006, el. p. dovydas.palaima@kam.lt) direktoriaus pavaduotoja Aistė Garunkštytė, tel. +370 640 08 900, el. p. aiste.garunkstyte@kam.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 1 lapas.

Krašto apsaugos ministras

Robertas Kaunas

Ramunė Švedaitė, tel. +370 5 273 5586, el. p. ramune.svedaite@kam.lt